

Presentació

La idea de dedicar a Primo Levi la part monogràfica de la revista es remunta al 2012, any en què es commemorava el vint-i-cinquè aniversari de la mort de l'escriptor. En aquella ocasió, la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona va decidir organitzar una sèrie de conferències en col·laboració amb el centre d'estudis jueus «Bonastruc ça Porta» de Girona. Aquell primer conjunt de treballs s'ha vist complementat amb altres propostes de cara a la publicació. En aquesta segona fase ha estat fonamental l'ajuda del Prof. Alberto Cavaglion i la col·laboració amb el Centro di Studi Internazionali Primo Levi di Torino, dirigit pel Prof. Fabio Levi.

El primer text, de Domenico Scarpa, es mou en un doble eix. Un de més pròpiament literari, que reivindica l'originalitat de l'escriptura de *Se questo è un uomo* en el panorama literari del segle xx. Scarpa analitza el plantejament revolucionari de Levi, el qual, amb la determinació de la seva formació de químic, va reivindicar la impuresa de la llengua com un factor positiu de vitalitat. L'altre eix es concep com una reflexió sobre Auschwitz, el tràgic «tercer en discòrdia» amb què perennement cal confrontar-se.

Se questo è un uomo no és, com molts creuen, l'únic testimoni sobre el camp de concentració escrit per Primo Levi. Fabio Levi il·lustra la història d'un text precedent, l'*Informe sobre Auschwitz* (Barcelona: Ellago, 2005) [*Rapporto sull'organizzazione igienico-sanitaria del campo di concentramento per ebrei di Monowitz (Auschwitz - Alta Slesia)*], que Primo Levi va escriure el 1945, en col·laboració amb el metge Leonardo De Benedetti, per encàrrec del «Comandament rus del camp de concentració de Kattowitz per a ex-presoners italians». L'*Informe* constitueix el primer testimoni de Levi sobre Auschwitz, anterior a *Se questo è un uomo*.

L'article següent també està dedicat a Auschwitz. Jörg Zimmer hi examina, després d'analitzar la «construcció» sociològica i legislativa alemanya que va portar a la fundació del camp de concentració, els diferents moments de la reflexió filosòfica sobre Auschwitz: Karl Jaspers, Theodor W. Adorno, Martin Walser, Hans Jonas, Hanna Arendt, Giorgio Agamben, etc.

Robert Caner-Liese, prenent com a punt de partida el pensament de Theodor W. Adorno, analitza el tractament del tema de l'absurd en la *Trilogia*

d'*Auschwitz* de Primo Levi (Barcelona: Edicions 62, 2011). En el seu article es constata i es descriu com el clima de brutal irracionalitat del camp es veu reflectit en l'alteració de la percepció del temps i l'espai, percepció que normalment regeix tota activitat humana.

Alberto Cavaglion dedica el seu text a Lello Perugia, personatge que apareix amb diferents noms a *Se questo è un uomo* (Piero Sonnino) i a *La tregua* (Cesare). Segons Cavaglion, aquest personatge està inspirat en els sonets romanescos de Giuseppe Gioacchino Belli, un autor particularment apreciat per Levi.

El dossier es completa amb dos estudis més de literatura concentracionària: el primer, de Marta Baiardi sobre la novel·la *Il fumo di Birkenau*, en el qual l'autora, Liana Millu, ofereix una visió femenina del camp de concentració; l'altre, de Giuliana Adamo, s'ocupa d'un supervivent encara viu, Vittorio Bocchetta, que materialitza el seu testimoni no solament a través de l'oralitat i l'escriptura, sinó també de l'expressió artística.

Entre els diferents articles que apareixen en l'altra secció de la revista, voldríem fer esment particular, evidentment sense voler menystenir el valor de la resta, del text inèdit de l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán dedicat a Cesare Pavese.

Finalment, la redacció de *Quaderns d'Italìa* vol recordar Cesare Segre, pocs mesos després de la seva mort. Membre del Comitè Científic de la revista, també va ser-ne un dels primers col·laboradors amb un article sobre la «Crítica semiològica a Itàlia», publicat el llunyà 1996 en el número inicial de la revista. Recentment s'havia ofert amb entusiasme per col·laborar en aquest número dedicat a Primo Levi amb un article sobre la seva poesia, un text que malauradament la malaltia li va impedir dur a terme.